

L'eruga de la tomàtiga (*Tuta absoluta*) és una plaga molt nociva per a les tomatigueres originària de Sud-Amèrica, on és considerada una plaga clau per al cultiu. A Europa s'ha detectat a València, Catalunya, Múrcia, Andalusia i a les Illes Balears sobre plantes de tomàtiga, tot i que també pot trobar-se sobre altres solanàcies cultivades, com la patatera, la tabaquera o l'alberginera, o silvestres.

Descripció i Biologia

Foto 1- Adult de l'eruga de la tomàtiga.

Tuta absoluta és un microlepidòpter de la família Gelechiidae, com l'arna de la patata (*Phthorimaea*). Pot tenir fins a 10 o 12 generacions a l'any i una única femella adulta pot pondre entre 40 i 50 ous durant les dues setmanes de vida.

Els ous, que són ovalats (0,2x0,4 mm) i inicialment de color blanc groguenc, tornen de color taronja abans de l'eclosió. La posta es fa de manera individual, rarament en grups, i sobre un gran nombre de plantes, fet que augmenta el potencial danyós de la plaga.

Les larves passen per quatre estadis, amb una mida inicial d'1 mm i final de 7,5 mm. Al primer estadi són de color crema amb el cap fosc i així que s'alimenten de les fulles prenen color verd. En el tercer estadi els apareix una taca negra en forma de cèl·lula sobre el tòrax que els distingeixen de la *Phthorimaea*. Poden pupar al sòl o bé a la planta, protegides per un capoll sedós.

Els adults fan al voltant de 7 mm i són de color gris platrejat, amb taques fosques a les ales. Són d'activitat nocturna i durant el dia estan amagats entre les fulles.

Foto 2- Diferències entre larves de *Tuta absoluta* (a) i *Phthorimaea operculella* (b)

Foto 3- Diferències entre adults de *Tuta absoluta* (a) i *Phthorimaea operculella* (b)

El vol dels insectes és la principal via de dispersió de la plaga a curta distància i la fa molt difícil de controlar.

Danys

La larva ataca les fulles, els brots i els fruits, preferentment verds, on causa els majors danys.

A les fulles fa mines o galeries subepidèrmiques inicialment semblants a les de *Liriomyza* sp., encara que després s'eixamplen i formen taques translúcides que arriben a deshidratar la zona; als brots perfora galeries ascendents, i als fruits fa les galeries al llarg del pericarp i mostra preferència per iniciar-les des de la zona protegida pel calze.

Foto 4- Danys en tomatigueres.

Foto 5- Dany en fulla de tomàtiga.

Foto 6 - Danys en tomàtiga; s'hi veu que la larva ha iniciat les galeries des de la zona protegida pel calze

Foto 6- Dany en tija de tomàtiga.

Mesures de control

ESTRATÈGIA DE LLUITA

Col·locau trampes delta per detectar la plaga i observeu l'aparició de galeries a les fulles, als brots i als fruits. Els valors de les captures determinen les mesures de control.

Valors indicatius de les captures	Mesures de control
Risc d'atac molt baix: menys de 10 captures acumulades durant l'últim mes o menys de 3 captures per setmana.	Col·locació de trampes d'aigua (de 15 a 20 per hectàrea).
Risc d'atac moderat, danys mitjans (1rs danys a les fulles): de 4 a 30 captures per setmana.	Col·locació de trampes d'aigua (de 15 a 20 per hectàrea). Tractaments preventius periòdics amb, Azadiractín o <i>Bacillus thuringiensis</i> cada 7-21 dies.
Risc d'atac alt, danys importants: captures superiors a 30 individus per setmana.	Col·locació de trampes d'aigua (de 15 a 20 per hectàrea). Tractament de xoc* amb Indoxacarb o Espinosad cada 10-15 dies. Tractaments periòdics amb, Azadiractín o <i>Bacillus thuringiensis</i> amb una periodicitat menor als 10 dies. Vigilància d'un tècnic per si calen mesures més severes.

(*) Nombre màxim de tractaments per cycle de cultiu: 6 d'Indoxacarb i 3 d'Espinosad. No repetiu més de dos tractaments seguits de la mateixa substància.

Quan trobem aquesta arna a les trampes delta ja podem fer-ne una captura massiva amb trampes d'aigua. Per elaborar les trampes cal un recipient amb capacitat abundant d'aigua (5-6 l) amb qualsevol suport que aguantí el difusor de feromona a uns 2-3 cm de l'aigua (filferro, per exemple). Per evitar que el lepidòpter s'escapi, hi podem afegir sabó.

Foto 8 - Trampa d'aigua

Foto 9 - Trampa delta

MESURES CULTURALS

- Eliminació de fulles, tiges i fruits afectats.
- No deixeu el material vegetal de rebuig o de poda al terra ja que mantindríem la població de *Tuta* dins la parcel·la.
- Quan hi ha un alt grau d'infestació de larves, tot el material afectat i les restes post collita del cultiu s'han d'arrabassar i destruir.
- No repetiu solanàcies a la rotació de cultius.
- Adquiriu el planter només de planteristes registrats.

INSECTES AUXILIARS

Els mírids *Nesidiocoris* i *Macrolophus* són bons depredadors; se n'ha de conservar la fauna útil natural i introduir-la a hivernacles de collites primerenques. L'ús d'insecticides no recomanats afecta els insectes auxiliars i resulta contraproductiu.

Foto 10- Mírid.

TANCAMENTS EN TÚNELS I HIVERNACLES

- Assegureu un bon tancament.
- Col·locau de malles antiinsectes amb una densitat mínima de 9x6 fils/cm².
- Instal·lau de dobles portes o cortines de malla superposades.

Com que es tracta d'una plaga d'introducció recent, a més de tractar, heu d'avisar a la Secció de Sanitat Vegetal de la Conselleria d'Agricultura i Pesca (tel.971 17 61 00).

Tuta absoluta

Nova plaga de la tomatiguera